

TERÉZIA MORA HER GÜN

♥
CAN

ROMAN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
ERSEL KAYAOĞLU

Terézia Mora
HER GÜN

Can Yayınları: 1599
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 654

Alle Tage, Terézia Mora

© Luchterhand Literaturverlag, 2004
Verlagsgruppe Random House GmbH'nin (München, Almanya)
bir yan markasıdır.

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005
Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti.
aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Ocak 2007

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Serap Bertay
Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-0697-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Terézia Mora
HER GÜN

ROMAN

Almanca aslından çeviren
ERSEL KAYAOĞLU

CAN YAYINLARI

Bu kitabın Türkçe'ye çevrilmesi Robert Bosch Vakfı ve
Straelen Avrupa Çevirmenler Kollegiyumu
tarafından desteklenmiştir.

Die Übersetzung dieses Romans wurde von der
Robert Bosch Stiftung und dem Europäischen
Übersetzerkollegium Straelen gefördert.

Terézia Mora, 1971'de Macaristan'da, Sopron'da doğdu. 1990'da Almanya'ya gelerek Humboldt Üniversitesi'nde Macar Dili ve Edebiyatı ile tiyatro öğrenimi gördü, Alman Film ve Televizyon Akademisi'nde senaryo yazarlığı eğitimi aldı. Bir süre senaryo yazarı olarak çalıştı. 1998'den bu yana yaşamını yazar olarak sürdüren Mora, gerek yapıtları gerek Macarca'dan yaptığı edebiyat çevirileri için bugüne kadar pek çok ödüle değer görüldü. 1999'da yayınladığı *Seltsame Materie* adlı öykü kitabı için Ingeborg Bachmann Ödülü ile Adalbert von Chamisso Teşvik Ödülü'nü alan Mora, 2000 ve 2003 yıllarında en iyi Alman yazarlar arasına seçildi ve öyküleri antolojilerde yer aldı. Alman eleştirmenlerce dilsel bir sanat yapıtı olarak değerlendirilen ilk romanı *Her Gün*, tıpkı öyküleri gibi Alman edebiyat çevrelerinin saygın ödülleri topladı. *Her Gün*, 2004' te Berlin Sanatlar Akademisi Edebiyat Ödülü'ne, LiteraTour Nord Ödülü ile Mara Cassens Ödülü'ne, 2005'te ise Leipzig Kitap Fuarı Ödülü'ne değer görüldü. Terézia Mora, Berlin'de yaşıyor.

Ersel Kayaoğlu, 1969 yılında Bursa'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Almanya'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'ndan mezun oldu ve aynı anabilim dalında doktora çalışması yaptı. Halen bu anabilim dalında yardımcı doçent olarak görev yapan Kayaoğlu'nun *Mermer Yaluyar* (Ernst Jünger), *Tuhaf Bir Öykü* (Michael Krüger), *Soğuktur Akşam Rüzgârı* (Ingrid Noll), *Fiyasko* (Imre Kertész), *Tasfiye* (Imre Kertész) ve *Polisiye Bir Öykü* (Imre Kertész) adlı çevirileri Can Yayınları'ndan çıktı. Diğer çevirileri arasında *Tanrı Taşta Uyur* (Rudolf Kaiser), *İç Savaş Manzaraları* (Hans Magnus Enzensberger), *Bahçelerin ve Parkların Tarihi* (Hans Sarkowicz) sayılabilir.

Sözünü ettiklerim, yürek parçalayan ve/ya da komik öyküler. Uç noktalar ve tuhaflıklar, trajediler, komediler, gerçek trajediler. Çocuksu, insani, hayvani acılar. Gerçek etkilenmişlik, alaya alınan duygusallık, kuşkucu ve dürüst inanç. Felaketler elbette. Doğa felaketleri ve öbürleri. Özellikle de: mucizeler. Bu yöndeki talep her zaman çok büyük. Mucizeler satın alıyoruz her yerden. Daha doğrusu tutup alıyoruz. Mucizeler hepimiz için var. Bize mucizeler çağrı denmesi boşuna değil. Onların şehitleri var, bizim de mucizelerimiz. Anlarsınız ya.

Latin ülkeleri özellikle bereketli. Güzel eski Babil. Ve tabii ki Transilvanya. Balkanlar, vs. Tüm bu dillere gerçekten vâkıf mısınız? Onuna da mı?

Sakalsız Hz. İsa'ya benzeyen biri yalancı olamaz, öyle mi? Ya da Rasputin. Rasputin daha iyi. Arkanızdan sizi böyle anacağım, tamam mı? Rasputin'den yeni bir haber var mı? Zaten bir önemi yok, dedi bir redaktör Abel Nema'ya, onu ilk ve son kez gördüğünde. Benim için fark etmez, yalanları ve/ya da her neyse onları siz de uydurursunuz. Önemli olan iyi olması. Anlatabildim mi?

Peki, peki, peki. Çok iyi. Ayrıca yalan söylemek de gerekmiyor. Yaşam korkunç rastlantılar ve sayısız olayla dolu. Anlarsınız ya.

0. ŞİMDİ

Hafta Sonu

Kuşlar

Zamanı *şimdi* diye adlandıralım, yeri *burası* diye. İkisini de aşağıdaki gibi betimleyelim.

Bir şehir, onun doğusunda bir semt. Kahverengi sokaklar, boş ya da neyle dolu olduğu tam olarak bilinmeyen depolar ve tikiş tikiş insan yurtları tren hattı boyunca zikzak çizerek sıralanıyor, apansız bitiveren çıkmaz sokaklarda bir tuğla duvara tosluyor. Bir cumartesi sabahı, kısa süredir sonbahar. Bir park değil, iki dar sokağın birleştiği yerin sivri ucunda geriye birazcık yer kaldığı için yeşil alan denen harap, ufacık bir üçgen yalnızca, öyle bir boş açı işte. Erken sabah rüzgârının ani esintileri –bunun nedeni, sokakların vadiler oluşturan konumları, öyle bir *sosyal* protez (Gebiss) işte–, yeşil alanın kenarında duran ahşap bir döner tablayı, eski ya da yalnızca öyle görünen bir çocuk parkı oyuncağını sallıyor. Yanında bir çöp kovasının havada asılı duran taşıma kulpu, kovanın kendisi kayıp. Tek tük çöpler, üşüme nöbetleriyle bunlardan kurtulmaya çalışan yakındaki çalıların içine takılmış; ama çoğu kez betona, kuma, cam kırıklarına, üstünden geçile geçile ezilmiş yeşile düşenler yalnızca yapraklar oluyor titreşerek. İki kadın ve az sonra bir kadın daha, işe gidiş ya da işten dönüş yolunda. Burada köşeyi kesiyor, yeşili iki üçgene bölen patikadan paldır küldür geçiyor. Kadınlardan biri, iriyarı bir kadın, geçerken ahşap tablanın kenarına iki parmağını sürüyor. Tablanın kaidesi gıcırıyor, kulağa bir kuşun çığlığı gibi geliyor ya da belki gerçekten bir kuştı, gökyüzünden geçen yüzlercesinden biri. Sığırcık kuşları. Tabla dönüyor yalpalayarak.

Adam zaten bir şekilde kuşa ya da yarasaya, ama orada asılı durduğu haliyle devasa yarasaya benziyormuş, siyah palto kanatları ara sıra rüzgârda çırpınıyormuş. Önce, diye ifade vermişti kadınlar sonradan, birinin yalnızca orada paltosunu unuttuğunu düşünmüşler, şu halı dövme borusunda ya da o şey her

ne ise, bir tırmanma iskelesi mi ne. Ama sonra alttan ellerin dışarı sarktığını görmüşlerdi, beyaz eller, kıvrılmış parmak uçları yere değiyordu neredeyse.

Sonbaharın başlarında bir cumartesi sabahı üç işçi kadın tren istasyonu semtindeki harap bir oyun parkında çevirmen Abel Nema'yı bir tırmanma iskelesinden baş aşağı sallanır halde buldu. Ayakları gümüş rengi bantla sarılıydı, uzun, siyah bir pardösü başını örtüyordu. Sabah rüzgârında hafifçe sallanmaktaydı.

Boy: yaklaşık... (çok uzun). Ağırlık: yaklaşık... (çok zayıf). Kollar, bacaklar, gövde, kafa: dar. Ten: beyaz, saçlar: siyah, yüz: uzunca, yanaklar: hafif sarkık, gözler: küçük, gözaltları torbalanmaya başlamış, yüksek alın, saç başlangıcı kalp biçiminde, sol kaş aşağı sarkık, sağdaki yukarı kalkık – yıllar içinde giderek asimetrikleşmiş, sol tarafı uyanık, sağ tarafı uyuyan bir yüz. Fena görünmeyen bir insan. *Neysel*, bu da ayrı bir konu. İyileşen eski yaraların yanında yarım düzine yeni yara. Ama bunlar bir yana:

Bir şey yine de farklı şimdi, diye düşündü karısı Mercedes, onu daha sonra hastaneye çağırıldıklarında. Belki bu yalnızca onu ilk kez uyurken görüyor olmamdan kaynaklanıyordur.

Aslında uyumuyor, dedi doktor. Onu yapay komaya soktuk. Beyninin ne durumda olduğunu öğrenene kadar.

Bu aynı zamanda bir şiddet eylemi olduğundan, sonuçta insan ne kadar becerikli de olsa, kendi kendini böyle bir duruma sokamaz, polis de sorular soruyor. Kocasını en son ne zaman görmüş?

Mercedes uzun uzun bu yüze bakıyor.

Az daha şöyle diyecektim: İyice düşünecek olursam: daha hiç. Ama sonra yine de şöyle dedi: Şeyden önceydi... Boşanırken.

Korolar

Dört yıldan uzun bir zaman önce bir cumartesi günü Abel Nema nikâhına geç kaldı. Mercedes beyaz yakalı dar siyah bir elbise giymişti ve elinde bir demet çayır papatyası vardı. Abel her zamanki gibi buruşuk siyah bir elbiseyle geldi, uzun süre, titreyen parmaklarla kimliğini aradı, bulamayacakmış gibi

görünüyordu, ama sonra buldu, hem de ilk baktığı cebinde. Bir pazartesi günü,... yıl önceydi, boşanmaya yine geç kalmıştı, bunun olacağını tahmin etmiştim, insan bir süre sonra bunu biliyor artık, daha zaman varken bile, mahkemenin verdiği saatten on beş dakika önce, Mercedes ortak avukatlarıyla buluştuğunda da biliyordu bunu.

Bunu gerçekten istiyor musunuz, diye sormuştu avukat kadın, onu tuttuklarında. En azından oraya zamanında gelmiş sayılırdı, ama sonra hiçbir şey söylemedi, Mercedes'in tüm dediklerine başını salladı yalnızca. Emin misiniz, diye sordu avukat ardından. Belki her ikiniz de kendi yollarınıza... Hayır, dedi Mercedes. Bir kavga durumu söz konusu değil. Artı masraflardan tasarruf.

Yani bu kez de bir pürüz çıkacağı tahmin edilebilirdi, niçin özellikle de bu kez bir pürüz çıkmasını ki? Mahkeme koridorunda dikiliyorlardı, avukat bir şeyler anlatıyordu, Mercedes hiçbir şey söylemiyordu, ikisi de bekliyordu. Dışarıda son demlerinde bir kavurucu sıcak yoğunlaşıyordu, veda etmekteki yaz, kıpkırmızı başıyla bir kez daha ağzını açmış, insana (Mercedes'e, bu onun çağrışımı) sıcak ve aşağılayıcı bir nefes üflüyor gibiydi, ama burada içeride, uzun yeşilimsi koridorda üşüten serinlikte bir esinti vardı.

Avukatın cep telefonu çaldığında verilen duruşma saatine yalnızca beş dakika kalmıştı ve elbette: Telefondaki oydu. Mercedes onu duyabilecek mi ve sesi nasıl geliyor diye kulak kabarttı, ama hiçbir şey duyulmuyordu, yalnızca koridorların yankıları ve avukatın ona hıhı-ya-anlıyorum-tamam diyen sesi işitiliyordu.

Avukat, onun yolda olduğunu bildirmek için aradığını söyledi, yani neredeyse yola çıkmış, çünkü bir sorun varmış. Bu beni niçin şaşırtmıyor acaba? Bu adam, her nereye gitmek üzere olursa olsun, her yola çıkmak istediğinde bir sorun çıkıyor. – Bu kez sorun taksiye binmesi gerektiğiymiş, hayır, bu değilmiş, sorun, taksinin parasını ödeyemeyeceğiymiş, şu anda neredeyse hiç parası yokmuş, ama taksiye binmek zorundaymış, yoksa mahkemeye kadar, hele de zamanında, gelmesi mümkün değilmiş.

Anlıyorum.

Bir dakika daha koridorda yan yana dikildiler, sonra avu-

kat dışarıya çıkıp mahkemenin önünde onu bekleyeceğini söyledi. Mercedes başını salladı ve tuvalete gitti. Tuvalete gitmesi gerekmiyordu, ama dışarıda koridorda da duramayacaktı. Ellerini yıkadı, su damlayan parmaklarıyla aynanın karşısında dikildi, kendine baktı.

Kadın sesi (şarkı söylüyor): Do-o-na no-o-bis pa-a-cem¹
pa-cem. Dooo-naa no-o-bis-paaaa-cem.

Erkek sesi (onunla birlikte söylüyor): Do-o-na no-o-bis pa-a-cem pa-cem. Doooo-naa no-o-bis paaaa-cem.

Başka sesler (onlarla birlikte söylüyor): Do-o-na no-o-bis pa-a-cem pa-cem. Doooo-naa no-o-bis paaaa-cem.

Hepsi: Do-na. No-bis. Pa-a-cem, pa-cem. Doooo-na no-o-bis paaa-cem.

Kadın sesi: Do-o-na no-o-bis...

Erkek sesi: Do-o-na no-o-bis.

Kadın sesi (aynı anda): Paa-cem pa-cem.

Erkek sesi: Paa-cem pa-cem.

Kadın sesi (aynı anda): Doooo-naa no-o-bis...

Başka sesler (aynı anda): Do-o-na no-o-bis.

Erkek sesi (aynı anda): Paa-cem, pa-cem.

Başka sesler: Paa-cem pa-cem.

Erkek sesi (aynı anda): Dooo-naa no-o-bis.

Kadın sesi (aynı anda): Paa-a-cem.

Başka sesler (aynı anda): Doooo-naa no-o-bis.

Hepsi: Paaa-a-cem. (Biraz yoğunlaşmayla tüm bunları doğru biçimde sıralamak mümkün.)

Bunlar koridorda duyulmuyordu, yalnızca burada: Yakında ya da biraz uzakta bir koro prova yapıyordu, ya da neydi bu, bir huzur duası mı, ama niçin pazartesi öğle zamanı, öğle paydosu, pazartesi öğle paydoslarını *Dona nobis pacem* şarkısını söylemek için kullanıyorlar. Ne zamandan beri, hiçbir fikrim yok, ama en azından yılmadan. Ruhumuza huzur, ruhumuza huzur, huzur, huzur.

Koyu ruj alışılmadık. Sivri dudak kalbi. İnsan boşanma davası için neden makyaj yapar? Başka kadınlar gelip gidiyor, onlar da kendilerine aynada, koyu ya da açık dudaklarına bakıyorlar, Mercedes onları aynadan izliyor, onlar Mercedes'i izliyor

¹ (Lat.) "Bize huzur ver", çoksesli dinsel koro şarkısı (Ç.N.).

ya da izlemiyor, gidiyorlar, Mercedes kalıyor. Bir kâğıt havluyla ağzı silmek riskli. Kırmızılık kenardaki tüylere bulaşıp kalır. Üzgün olduğum kadar kızgın değilim. Huzur, huzur, huzur.

Tutsak ruhları kurtarma merhametini gösteren Meryem Ana, dedi Tatjana Erik'e. Arkadaşımız Mercedes, Transilvanya ya da öyle bir yerden gelen bir dâhi ya da onun gibi bir şeyle evlendi, onu ateşten ya da öyle bir şeyden kurtardı.

Aslında, dedi Mercedes'in annesi Miriam, o düzgün biri. Saygılı, sessiz, iyi görünümlü bir insan. Aynı zamanda hiçbir şeyi de düzgün değil. Bunu tam olarak ifade etmek mümkün olmasa bile. İnsanı *kuşkulandıran* bir şey var. Saygılı, sessiz ve iyi görünümlü olma *tarzı*. Ama insan ileri derecede yetenekli olduğunda belki de böyle oluyordur.

Ne demek: *ileri*? Tamam, bildiği bir şeyler var. Birkaç dil. Güya. Çünkü pratikte onun ağzından pek bir tümce çıktığı yok. Bu bir semptom olabilir. Ama nedeni bu değil.

Her göçmenin yaşadığı sorunları yaşıyor: Oturma iznine ihtiyacı var ve dile, demişti bir ara Profesör Tibor B., o zamanki hayat arkadaşı Mercedes'e. Sonuncusunu mükemmel biçimde çözdü, hem de on kez, üstelik, gerçi inanması zor ama, bilgisinin büyük bölümünü dil laboratuvarında edindi, dediğim gibi: ses bantlarından. Tek bir canlı Portekizliyle ya da Finliyle konuşmamışsa, hiç şaşmam. Bu nedenle söylediği her şey öylesine, nasıl desem, *mekânsız*, şimdiye kadar hiç duyulmadığı kadar berrak, aksan yok, şive yok, hiçbir şey yok – hiçbir yerden gelmeyen biri gibi konuşuyor.

Şanslı bir insan, dedi Konstantin adında biri. Ben ona şöyle diyorum: Sen şanslı birisin. Bunun üzerine hiçbir şey anlamamış gibi bana bakıyor. Ki bu onun, öyle değil mi, uzmanlığı sayılmasına rağmen? Ben şahsen onun asıl uzmanlığının, hem de kendisi bunun için en ufak bir şey bile yapmadan, insanların ona ilgi duymaları olduğunu düşünüyorum. İnsan onun hakkında düşünce yürütüyor, ardından da kızıyor; çünkü ona bir şeyler anlatıldığı bütün o süre boyunca onun, kendisi için yalnızca sürtüşmeli sözcüklerin nasıl oluşturulduğu önem taşıyormuş gibi, senin ağzına bakıp durduğunu anlıyorsun. Başka hiçbir şey, erkeğiyle faresiyle bütün bir dünya, umurunda değil. Dünyada yaşayıp dünyada yaşamamak. Öyle biri o.

Hep biraz nazlı, nazenin, bana dokunma türünden biri, ama beni kandıramazsın, adın seni ele veriyor: Nema, dilsiz, Slavca'daki Nemeç ismiyle aynı kökten geliyor. Günümüzde: Alman, eskiden Slav diline hâkim olmayan kişi anlamında, yani dilsiz ya da başka bir ifadeyle: barbar. Barbar Abel, dedi Kinga adında bir kadın ve güldü. Sen busun işte.

Yalın ve etkileyici biçimde *trouble*, dedi Tatjana. Daha ilk bakışta görülüyor, bunu görmemek için ya kör olmak lazım ya da Mercedes. Özünde, dedi, bu göstermelik bir evlilik. Bunlar onun sözleri: özünde. Göstermelik bir evlilik. Bununla iki sorununu da çözmüş. Kutlarınız. Mercedes'e gelince...

Başkaları hakkında nasıl yargıda bulunabilirim? Gereçekler olabilir, bunlar çoğu kez dışarıdan –Mercedes dudaklarını büküyor, karşısındaki gülümsüyor–, *dışarıdan*, başka nereden olabilir ki!, görülmeyebiliyor. Herhalde akıllarını *öylesine* kaçırıyorlar. Abel Nema işte böyle bir insan, umut dolu, genç, *ilk özgür nesil!*, *dünya ayaklarının altında*. Sürdüğü bu kısa anda bunun tadını çıkar, çünkü ne kadar da çabuk geçebilir. İnsan daha etrafına henüz bakınmışken bir şeyler geliyor ve bir şey başlıyor, şöyle diyelim: Bir iç savaş başlıyor –Hâlâ anlayamıyorum, adeta *kapımızın önünde!* Neyi anlayamıyorsun?–, hepi topu bu işte, toprak kazanmaya bak sen. On, hayır, bu arada on üç yıl önce A.N. vatanını terk etmek zorunda kaldı, hiç de kolay olmadı bu, o zamandan bu yana aslında her şey normaldi. Ne demekse bu. Kayda değer yeteneklere sahip bir insan, on yıl, on dil, öğrenmiş ve öğretmiş, kişi olarak da *belli bir etkiye sahip*, sonuçta ve sonunda bir eş, bir üvey çocuk, vatandaşlık hakkı elde etmiş. Kendi kovuğunu bulmuş, partinin kenarında sakın bir köşe, sonra da, bir yılı aşkın bir süre önce, bir cumartesi günü, hayır, artık pazardı, adı geçen partide, ayağa kalktı, dışarı çıktı ve o zamandan bu yana *artık yok sanki*. O *tuhaf*, *hatta neredeyse gülünç* (italik olanların tümü: Mercedes), *dehşetengiz* tren yolu manzarasıyla, bir yataktan ve bir telefon hatından başka bir şeyin bulunmadığı eve kapandı ve haftanın yedi günü, tuhaf, hatta gülünç *paçavra gazete* ajanslarından biri için tüm dünyadan tuhaf, hatta gülünç öyküler derlemekten *başka bir şey* yapmıyor. Daha başka ne diyeyim?

Do-o-na no-o-bis. Günün birinde aynaya yeterince bakmış

oluyorsun. Neysen osun. Ayak parmaklarının üstünde, neden, küçük pencereye. Arkasında kendine özgü kokusuyla gri bir iç avlu, park etmiş arabalar, üzerinde gökyüzü. Biraz daha yüksek sesle: Do-o-na no-o-bis. Ama nereden geldiği tam olarak anlaşılıyor. Her yerden geliyor sanki. Pencere parmaklıklı. Burada adi davalara da bakılıyor. *Polisiye* vakalar. Tuvalet penceresinden kaçamayacağım. Mercedes pencereyi kapatıyor. Koronun sesi hâlâ duyuluyor.

Sonra yine koridorda dikilmek, orada başkaları da var, bu da kayda değer bir şey, hepsi aynı yöne, uzun, yeşilimsi koridorun öbür ucuna bakıyor. İnsan burada tren istasyonunda duruyor sanki, yüzler umut dolu bakışlarla birazdan bir şeyin ya da birinin belireceği yöne çevrilmiş: İşte o; önünde ittiği hava hissedilmeye başladı bile.

Sonra gerçekten belirlediğinde, toplamda on beş dakikadan fazla gecikmeksizin, önünde oluşturduğu rüzgâra bakarak düşünülebileceği kadar da iriyarı görünmüyordu. Gerçi uzun boyluydu, ama cılızdı, tren değildi, daha çok bir semaforu, arazide bir çizgi, insan gözlerini kısınca, yanlardan eriyip inceliyor. Önden bakınca, yerinden neredeyse kıvıldamıyormuş gibi geliyordu. Dikilmek, beklemek.

Dört yıl önce bir cumartesi günü Abel Nema nikâhına geç kaldı. Yolunu *biraz* şaşırıldığını söyledi ve gülümsedi, nasıl gülümsediğini söyleyemem. Mercedes de gülümsedi ve neden bir taksi tutamadığını sormadı. *Ayrıca* neden başka bir şey giyemediğini. Kırışık düğme iliği sırasının üstünde, açık yakasında parlayan ter, Mercedes'in aklında nikâhından kalan en belirgin imge. Bu ve yayılan o koku, nikâh memurunun konuşmasının tam ortasında, herhangi bir yerinde, çünkü ne söylediği zaten anlaşılıyordu –kaybedilen zamanı telafi etmek için belki konuşma kısaltılabilir ya da iptal edilebilir, dedi Mercedes, ama nikâh memuru ona yalnızca boş gözlerle baktı, nefes alıp bir çırpıda her şeyi sayıverdi, iyi günde ve kötü günde–, bense sürekli yalnızca şunu düşünüyordum: Şu anda evleniyorum, evleniyorum, birden Abel iç çekti. Göğüs kafesi, omuzlar yukarı kalktı ve indi, bu sırada bir koku yükseldi, tozun yağmurla birleştiği ceketin kokusundan, gömleğin terle karışmış deterjan kokusundan, altındaki derisinden, sabun, alkol, kahve

ve vücut yağı esanslarından ve lastik gibi bir şeyin: daha doğrusu lateksin hafif, sentetik vanilya aromasından, evet, onda bir prezervatifin kokusunu aldığını düşünüyordu, artı çatı katının sıcağında eriyen, parmakların dokunduğu yerde beyaz dairelerin ve siyah halkaların olduğu bilgisayar klavyesinin kokusundan vs. bir karışım, daha başka bildik kokular da vardı, ama bunlar önemsiz şeylerdi, çünkü o anda gerçekten önemli olan şey, gelin Mercedes'in adlandıramayacağı, bir bekleme odası, ahşap banklar, kömür sobası, yamulmuş tren rayları, buzlu bir yolda çalılığa atılmış, içinde çimento, tuz ve kül atıkları bulunan kâğıt torba, sumak, pirinç kurnalar ve kapkara kakao tozu gibi kokan bir şeydi, ayrıca: daha önce hiç yemediği türden yemek vs., artık hiçbir sözcük bulamadığı sonsuz bir şey yayılıyordu Abel'den, sanki ceplerinde taşıyordu bunu: yabancı olanın kokusunu. Onda *yabancılığın* kokusunu alıyordu.

Çok şaşırtıcı değildi bu. Belli bir *aura* daha önce de, omuzlarından sarkan o eski moda siyah pardösüsü içinde, biraz da gülünç bir halde, Mercedes'in kapısında ilk defa dikildiğinde de vardı. Bu insan bütünüyle, kapı çerçevesinin iki uzak köşesinin arasına gerilmiş bir dikey çizgiden ibaretti. O zamanlar onun hakkında bir fikrim yoktu. Yıllar sonra, nikâh memurunun karşısında, bu iç çekme onu öylesine düşüncelere sevk etti ki, Abel dikkat çekmeden yandan onu dürtmek için dirseğini bükünce kendine geldi ancak. Mercedes etrafına bakındı, ama ona bakmadı, arkaya, sandalye sıralarına, Tatjana'nın yanında oğlu Omar'ın oturduğu yere baktı, salonda bir tek onlar vardı, sevgili çift, sevgili konuklar. Omar'ın her iki gözü de, biraz irice olan cam gözü de canlı olanı da, aynı şekilde parlıyordu, yedi yaşına henüz basmıştı, başını salladı: Evet de. Şimdi söyle –

Oui, yes, da, da, si, si, sim, ita est.

Sonrasında koku giderek daha sık duyulmaya başladı, ara ara evde saçtığı tıraş losyonuyla da örtülemiyordu, en yoğun olarak ise en sonunda geliyordu – gerçekten sona erdiğini buradan anlıyordu.

Elbette şimdi, nihayet ortaya çıktığında da böyleydi. Bunaltıcı sıcağa rağmen o eski siyah pardösüyü giymişti. Bu kez her zamanki uzun adımlarla, öne eğilerek kaçarmışçasına hızla ilerlememesine, tersine: yavaş ve tutuk olmasına rağmen

men, pardösü (yürüyüşünün rüzgârı mı?) arkasında uçuşuyordu. Bir bacağı aksıyordu. Atik avukatın arkasından aksak adımlarla koridorda yaklaşıyordu. Terden sıırıslıktı, bu da ona uyuyordu. Yeni olanlar: çenesindeki sıyrık, sağ kaval kemiğine oturan kan, kafasının arkasındaki şişlik, bir de belirtilen aksama. Saçları dik, acele sakal tıraşı çukurdaki sakal diplerini olduğu gibi bırakmış, kulağında ve boynunda bir şey parılıyordu – bütününde bir sokak kavgasından yeni çıkmış biri gibi görünüyordu. Ama sesi hâlâ eskisi gibiydi, ondaki genel ve giderek artan hazinleşme izlenimine her zaman aykırı duran tek şey buydu. Onun anadili olmayan kendi anadilimi hiç bu kadar mükemmel biçiminde konuşulurken duymamıştım, üstelik de mutlak olarak gerekenden fazla tek bir sözcük söylememesine rağmen, bu kez iki sözcük:

Selam. Mercedes.

Duruşma süresinin bitimine on dakika kaldı, dedi avukat. Acele edelim.

Bilinmeyen Büyüklük

Çaresizliğini en çok hissettiği ve delicesine acı dolu saatlerin ya da belki günlerin ardından küvet ile klozet arasındaki dar muşamba zemine diz çöküp Tanrısına yakında yapacağı şeyden dolayı kendisini affetmesi ve bunu yapmasına yardım etmesi için yakaracak duruma geldiğinde, uzun zamandır planladığı intiharının bir akşam önce, kaos araştırmacısı Halldor Rose bir kongreden dönerken havadaki uçağının içinde ortadan kayboldu. Üç gün sonra onu bir köprüde dururken gördüler. Uzun bir kama biçiminde uzanıp giden bulutların arkasından bakıyordu. Arkalarından el sallarken, caddenin karşı tarafında bulunan psikiyatr Adil K. durdu, biraz tereddüt ettikten sonra karşıya geçti ve fizikçiye laf attı. Halldor R. üç gün önce canlı canlı göğe yükseldiğini ve az önce aşağıya, bu köprüye indirildiğini anlattı.

Niçin göğe çıktığını düşündüğü sorusuna bunu düşünmediği, bildiği yanıtını verdi.

Hangi gök olduğu sorusuna verdiği yanıt: Hangi gök ile neyi kastediyorsunuz?

Oranın nasıl olduğu sorusuna ise bunu ne yazık ki söyleyemeyeceği yanıtını verdi.

Niçin göğe çıktığını bilip bilmediği sorusuna verdiği yanıt: Elbette barışçıl olduğundan. Dünyadaki en barışçıl insan olduğu için.

Niçin geri döndüğu sorusuna verdiği yanıt: Aynı nedenle. Barışçıl sevginin Tanrı tarafından bize bahşedilen en yüce değer ve buna aykırı her davranışın yaratılışı aşığılama ve bunun da Tanrı'ya yapılmış bir suikast olmasının canlı kanıtı olarak geri döndüm.

Rahip Y.R.'nin, Tanrı'nın başka bir şey söyleyip söylemediği yönündeki sorusuna verdiği yanıt: Tanrı'nın bir şey *söylemediği* yönündeydi, Tanrı dile gerek duymazmış. Tanrı bu kanıtı onun bilincine yerleştirmiş yalnızca.

Tüm bunların gerçekten olup olmadığına verdiği yanıt: Evet. Yani, řu kadarını da eklemeliymiş, bütün o süre boyunca bilinci tastamam yerindeymiş, hatta çok berrakmış, düşüncelelerinde ve duygularında başka zamanki kaotik bulanıklıklar yokmuş. (Düşünüyor.) Doğumdan önceki ya da ölümden sonraki gibi. Aşğı yukarı. Sorulara yanıt verilmemiş, aslında hiç soru sorulmamış. Yarım yamalak bir şey olan zaman da yokmuş. Bu arada üç günün geçmiş olduğunu duymak şaşırtıcıymış. Bu, yani zamanın bir önem taşımaması, bir doğa bilimcisi olarak kendisi için çok özel bir deneyim olmuş. Muhtemelen çok şeyi yeniden gözden geçirmesi gerekecekmiş. Bu nedenle olabildiğince kısa sürede işinin başına dönmek istiyormuş, beylerin buna bir itirazı yoksa tabii

Barışçılık tebliğinin ne mi olacağı?

Bunu da bilmiyormuş. řu iki şeyi duymuş: barışçılık ve zaman meselesi. Tanrı insana yaşamında hangi meseleyle meşgul olacağını seçme özgürlüğü bırakıyormuş. Bilimci olarak az önce zamanın peşine düşmeyi kararlaştırmış. Barışçılığı belki Bay Rahip...

Bunun üzerine Rahip Y.R. şöyle yanıt verdi ---

Panik, bir insanın içinde bulunduğu durum değil. Panik bu dünyanın içinde bulunduğu durum. Her şey çarpı bilinmeyen büyüklük P.

Aslında *sondan kısa bir süre öncesine* kadar her şey nor-

maldi. Boşanmasından önceki hafta sonunu Abel çoğu zaman olduğu gibi geçirdi: büyük bölümünü evde. Sabah dörde doğru başladı, internete girdi, bildik kaynaklarda bildik haberleri taradı, kopyaladı ve dolaysız başlıklar ekledi. Öğleden sonra birkaç saat uyudu, güneş batarken uyandı, günbatımını izlemek için balkona çıktı.

Abel Nema'nın evinde çatıdaki dar kapıdan ayak genişliğindeki metal kafese çıkıldığında, rüzgârlı günlerde rüzgâr insanı evin duvarına kadar geri itiyor. Yolda gidiliyormuş, bir evle birlikte gidiliyormuş gibi sanki, böyle bir rüzgâr duygusu bu, ama tabii ki her şey yerli yerinde kalıyor ya da birlikte gidiyor, ancak bir süre sonra şakaklara itilen gözyaşlarından dolayı belki artık bunlar görülemiyor. Dar ve girintili çıkıntılı eski sanayi bölgesinin kenarında, tren yolunun doğu tarafında bir çıkmaz sokak. Abel'in sokağında yalnızca tek bir tarafta evler var. Öbür tarafında tuğla bir duvar, arkasında da on yedi çift ray ve onun da arkasında: Şehir, sonsuza kadar dümdüz bir arazide sonsuza kadar uzanıyor ve göğe dokunmadan genel pusun içinde kaybolup gidiyor. Gelen her şeye açık bir ülke: insan, hayvan, hava durumu. Tren hattı bu noktada en geniş halini alıyor, şehrin içinden farklı biçimlerde geçiyor, ama büyük ölçüde şehri ikiye ayırıyor: zarif, daha zengin, düzenli batı tarafı ve tren istasyonunun doğu çıkışından ulaşılabilen "Cesurlar Adası": Eski bir küçük sanayi bölgesi, buradaki her şey, mezbaha, bira fabrikası, değirmen battıktan sonra, buraya önce ruh hastaları, zor eğitilebilir yetimler ve yaşlılar yerleştirildi, sonra, altın çağ diye adlandırılan kısa dönemde burası genç züppeler için sıra dışı bir semte dönüştürülmeye çalışıldı, sonunda ise bölge kıyıya vurmuş olanlara bırakıldı artık, onlar da buraya durmadan akın ediyor, biri onlara, doğu çıkışını kullanın, demiş sanki.

İşte cumartesi akşamı, günlük işlerini bitirdikten sonra, Abel balkonunda dikiliyordu. Altında, tuğla duvarın ardında, tren vagonları bir abaküsün bilyeleri gibi gidip geliyordu. Daha sonra, hava kararmıştı artık, çıkmaz sokağa gittikçe daha çok araba girmeye başladı, duvarın içice kenarına dizildiler, ta ki yer kalmayınca kadar. Daha geç gelenler zar zor dönebiliyordu: arnavutkaldırımında dönen sert lastiğin sesi, bunun arasında, korkuyla parlayan farların hemen önünden sokağın karşısına geçen topukların takırtısı. Çıkmaz sokağın kapalı ucundaki

mekânın adı Tımarhane, haftanın beş günü orada, görüldüğü kadarıyla hiç azalmayan bir yoğunlukta, kutlamalar yapıyorlar, iş ve kutlamalar, günbegün, kapı açılıp kapandığında davulların ses dalgaları sokağı çınlatıyor. Sonra yine, birden: sessizlik.

Bir süre karanlık balkonda durduktan sonra Abel tek bir odaya, sonradan ve muhtemelen kaçak olarak dönüştürülmüş olmasına rağmen biraz bölük pörçük kaçmış ve acayip diye adlandırılabilircek çatı katı dairesine girdi. Biri, gökyüzünün altında var olan bütün mekânı kazanmaya çalışmıştı, ama yalnızca ölü mekân fazlaşmıştı: sivri köşeler, karanlığın ve tozun biriktiği işe yaramayan koylar, artık kullanılmayan şeyler, ayakla bir kenara itilmiş, ya da cereyan onları oraya itiyor, orada kalıyorlar. Abel birkaç giysi parçasını köşelerden topladı, bunları grilemiş yatak takımıyla birlikte bir sırt çantasına doldurdu, beş kat inerek sokağa çıktı, sokakta bara doğru gitmeyen, oradan uzaklaşan tek kişiydi, süslenip püslenmiş yarı çıplak yabancıların arasından kısa bir slalom yaptıktan sonra sağa saptı, sonra bir daha sağa: yirmi dört saat açık bir çamaşırhaneye. Orada birkaç saat oturdu ve gözlerini bir çamaşır makinesinin kapağına dikti. İçeride her şey simsiyahtı. Bohçanın içindeki açık gri işlemeli bir çorap hep aynı yere düşüyordu. Abel salonun en arka tarafında oturuyordu, yıkama suyu burada, köşedeki bir beton havuza akıyordu. Dönmekte olan siyahlığın içine bakmadığında, dönüp duran beyaz köpüğe bakıyordu. Daha sonra hava aydınlanmaya başladı ve Abel eve gitti. Çıkmaz sokakta yeniden akıntıya karşı yüzdü, bu kez bardan uzaklaşmayan, ona doğru ilerleyen tek kişiydi. Daha sonra dışarıdaki gürültü azaldı, Abel bilgisayarın başına oturdu. Sonra yakındaki iki kilisenin çanları çaldı, ışık ekrana yansımaları diye pencerelerdeki storları indirdi. Sonra –ekranın sağ alt köşesinde görünen dört rakam öğleden sonranın yarıldığını işaret ediyordu, (sözümüne) dönen küçük bir yerkürenin yanında şöyle yazıyordu: bilinmeyen bölge– telefon çaldı.

Selam anne.

Adı Mira. Birbirlerini son olarak on üç yıl önce, annesi onun askere alınmaktan kaçmasını sağlamadan kısa süre önce gördüler. O zamandan beri ayda bir kez telefonlaşıyorlar, genellikle pazar günü öğleden sonra.

TERÉZIA MORA

HER GÜN

ROMAN

Her Gün, on dil bilmesine karşın kendini ifade etme becerisini yitiren bir adamın öyküsü. Köklerinden kopup kendi suskunluğuna çekilen bir insanın, boşlukta bir yerlerde asılı kalmasının trajedisi. Tersine bir dünyada sonsuz bir salınımla gidip gelen, hiç kimsenin ve hiçbir şeyin doğru zamanda doğru yerde olmadığını yaşantılamak zorunda kalan Abel Nema'nın cehennem azabı. 1999'da yayınladığı öykü kitabıyla Ingeborg Bachmann Ödülü'ne değer görülen Macar asıllı Alman yazar **Terézia Mora**'nın ilk romanı olan ve adını Ingeborg Bachmann'ın aynı adlı şiirinden alan *Her Gün*, yazarın Bachmann'a armağanı: imgelerle bezenmiş dilsel bir labirent, büyü ve derin bir sanat yapıtı.

KAPAK RESMİ: MELINDA BECK

ISBN 978-975-07-0697-4

9 789750 706974

<http://www.canyayinlari.com>